

Editoriaal

Beleid impliceert keuzes maken

Cahiers Politiestudies
Jaargang 2024-3, nr. 72
p. 7-14
© Gompel&Svacina
ISBN 978-94-6371-514-0

Elke Devroe¹, Lodewijk Gunther Moor² en Paul Ponsaers³
Editorial Board Cahiers Politiestudies

---

1. Inleiding

Op 21 maart 2024 vond het slotevent van de Staten-Generaal van de Politie (SEGPOL) plaats in België, een initiatief dat tot stand kwam onder impuls van minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden. Het eindresultaat van jaren werk werd in een boek van ruim zevenhonderd pagina's bij deze gelegenheid overhandigd aan de minister.

-
- ¹ Elke Devroe is doctor in de criminologie (VU Amsterdam-UGent). Zij was assistent binnen de criminologie aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB), PhD-kandidaat aan de UGent en de VU Amsterdam en als universitair hoofddocent werkzaam aan de Universiteit Leiden. Ze doceerde 'governance of social disorder', 'research methods', 'evidence-based policy' in de master Crisis & Security Management, Institute of Security and Global Affairs, Faculteit Governance and Global Affairs, Den Haag. Sinds de opstart van de *Cahiers Politiestudies* in 2006 is zij hoofdredacteur en organiseert webinars over elk themanummer. Zij publiceerde meer dan tweehonderd bijdragen over overlast en social disorder in steden, plural policing, lokaal bestuur, toezicht op de politie, strafrechtelijk beleid, evidence-based policing en metropolenbeleid.
- ² Lodewijk Gunther Moor is voormalig directeur van de Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie (SMVP) in Den Haag. Hij studeerde politieke en sociale wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Daarvoor was hij werkzaam bij het Persinstituut van de Universiteit van Amsterdam, het ministerie van Algemene Zaken, het Criminologisch Instituut aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, het Studiecentrum voor Hogere Politieambtenaren (Politiestudiecentrum) te Warnsveld, het Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen (ITS) van de Katholieke Universiteit Nijmegen. Momenteel is hij algemeen editor van de *Cahiers Politiestudies* en lid van het bestuur van de Stichting Maatschappij en Veiligheid (SMV).
- ³ Paul Ponsaers is master in de Sociologie en doctor in de Criminologie. Hij startte zijn wetenschappelijke carrière als wetenschappelijk assistent aan de Universiteit van Leuven. Later werd hij hoofd van de *Afdeling Politiebeleidsondersteuning* van de *Algemene Politie-eurondienst* gedurende tien jaar. Het is in dit kader dat hij verschillende grootschalige onderzoeksprojecten opzette, zoals de ontwikkeling van de geregistreerde criminaliteitscijfers en de veiligheidsmonitor. Hij werkte intensief mee aan de politiehervorming en werkte mee het concept *Community Oriented Policing* uit in Belgische context. Van 1998 tot 2012 was hij hoogleraar in de criminologie aan de Universiteit Gent. Hij onderwees er onder meer de vakken 'politiestudies', 'rechtssociologie' en 'methoden en technieken van het criminologisch onderzoek'. Sinds 2012 is hij emeritus hoogleraar van de UGent. Hij is stichtend algemeen editor van de *Cahiers Politiestudies* en publiceert geregeld boeken over politiek geweld, radicalisering en extreemrechts.

Het editorial board van de *Cahiers Politiestudies* wachtte enige tijd af om te zien waar dit studiewerk ons zou voeren. Maar na verloop van tijd moesten we vaststellen dat binnen het bestek van de lopende legislatuur weinig of geen nieuwe initiatieven werden genomen om te komen tot een modernere en dynamischere politie in België.

Het is inderdaad moeilijk. Uit een grabbelton van meer dan zevenhonderd bladzijden met tal van suggesties en voorstellen vloeien inderdaad niet als vanzelfsprekend nieuwe beleidsmaatregelen voort. En toch is er reden om enige *sense of urgency* aan de dag te leggen. Sinds de politiehervorming in België, op basis van de wet van 7 december 1998 ‘tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus’ (WGP), moeten we vaststellen dat het Belgische politiebested een aantal mankementen vertoont die dringend remediëring vergen. Vooral het zogenaamd ‘geïntegreerd karakter’ van de lokale politiezones onderling en het samenspel tussen Lokale en Federale Politie komen alsmear meer onder druk te staan.

Het editorial board van de *Cahiers Politiestudies* oordeelde dan ook dat er behoefte is aan duidelijkere contouren om te komen tot remediëring van de huidige situatie. Vanuit deze bekommernis hebben we dit bijzondere nummer samengesteld.

2. Hoe zijn we te werk gegaan?

2.1 Oprichting van een werkgroep

Om dit te realiseren hebben we een aantal initiatieven genomen. We stelden een werkgroep samen van vijf Belgische politie-experten, die het afgelopen jaar frequent van gedachten wisselde over de hoofdlijnen waarop een nieuw elan zou kunnen worden uitgetekend. Deze werkgroep bestond uit **Paul Ponsaers**, **Steven De Smet**⁴, **Willy Bruggeman**⁵, **Jelle Janssens**⁶ en **Elke Devroe**.

⁴ Steven De Smet had een 43-jarige operationele loopbaan bij Politie Gent met o.a. de functies veiligheids-officier bij massamanifestaties en communicatiemanager. Hij haalde zijn master in de Criminologie aan de Universiteit Gent en was de bezieler van de VRT-reeks *Flikken* en auteur van de boeken *Hooligans* (Davidsfonds, 1996) en *De Nieuwe Politie* (LannooCampus, 2012). Dat boek schreef hij uit fascinatie voor de opkomst van sociale media, niet in de eerste plaats wat we er als veiligheidsorganisatie mee dienden te doen maar welke disruptieve rol sociale media hadden met onze bestaande structuren. Later schreef hij *Quantumveilig* (LannooCampus, 2022). Hij is nog een veelgevraagd spreker omtrent zijn visie op de politie(werking) en de uitdagingen in het digitaal tijdperk. Overtuigd dat de toekomstige veiligheidsstructuren niet meer gebouwd kunnen worden met de ervaringen uit het verleden, maar eveneens de uitdagingen ‘*the day after tomorrow*’ in acht moeten worden genomen.

⁵ Willy Bruggeman startte zijn politieloopbaan bij de Belgische Rijkswacht en was een van de oprichters van het Centraal Bureau der Opsporingen, dat hij meerdere jaren leidde. Hij promoveerde in de criminologie aan de Vrije Universiteit Brussel. Vanaf 1993 tot 2003 was hij plaatsvervangend directeur van Europol. Hij was voorzitter van de Federale Politieraad van 2004 tot 2024 en was als bijzonder geassocieerd hoogleraar verbonden aan de leerstoel politiewetenschappen aan het Benelux Universitair Centrum. Hij fungeerde als expert in de Parlementaire onderzoekscommissie terroristische aanslagen.

⁶ Jelle Janssens is doctor in de criminologische wetenschappen en is als hoofddocent verbonden aan de Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht van de UGent. Hij doceert er georganiseerde criminaliteit, financieel-economische criminaliteit, victimologie en management in de strafrechtsbedeling. Zijn onderzoek situeert zich op het gebied van veiligheidsbeleid, georganiseerde criminaliteit en radicalisering. Hij neemt aan dit initiatief deel vanuit de onderzoekservaring die hij opdeed in het kader van de schaalgrootte van de lokale politiezones. Hij interviewde meer dan driehonderd respondenten die direct betrokken zijn bij het politiebeleid. De opgedane inzichten werden vertaald naar een analyse die bekend werd als het ‘zinkend schip’-verhaal, waarbij de fragmentatie van de geïntegreerde politie, maar ook de moeilijkheden op het

Dit resulteerde uiteindelijk in de eerste bijdrage van dit boek, met name de kadertekst ‘Naar een écht geïntegreerde politie’, waarin zij op een korte en gevatte manier uiting geven aan hun bekommernissen en voorstellen formuleren om de hand aan de ploeg te slaan, vanuit de overtuiging dat het formuleren van een visie primeert op het bepalen van een strategie. Met andere woorden: eerst moet helder en duidelijk worden geformuleerd welk soort van politie we nu eigenlijk anno 2024 wensen. Beleid impliceert nu eenmaal het maken van keuzes en zonder die keuzes is het weinig vruchtbaar om louter technische ingrepen door te voeren, waarvan het niet duidelijk is waartoe deze leiden. Het uitgangspunt van de werkgroep is dat de huidige politie weliswaar ‘geïntegreerd’ genoemd wordt, maar dat in feite véél te weinig is.

We bevestigen dat het huidige politiemodel alleen kan overleven op basis van een krachtige doorstart, waarbij het geïntegreerde karakter wordt versterkt en de eigen-gereidheid van zijn componenten wordt afgeremd.

Hiertoe worden in de kadertekst diverse voorstellen geformuleerd.

2.2 Vier pijlers voor een echte geïntegreerde politie

De kadertekst gaf aanleiding tot vier pijlers, zeg maar hoekstenen van een hernieuwde politie in ons land, met name:

- Wat is precies het maatschappelijk probleem? (*democratische politie*)
- Welke ‘policing’ stellen we daar tegenover? (*politie voor de burger*)
- Hoe realiseren we dit nu? (*een échte geïntegreerde structuur en organisatie*)
- Hoe moet dit geëvalueerd worden? (*effectiviteit en verbinding*)

De afspraak die we onderling maakten, was dat elk lid van de werkgroep één van deze pijlers zou uitwerken en het resultaat hiervan zou voorleggen aan twee externe experts, iemand uit België en iemand uit Nederland. Om dit proces niet nodeloos te compliceren spraken we af dat – bij uitzondering – de teksten niet onderworpen zouden worden aan een *double blind peer review*, maar getoetst zouden worden in de schoot van de werkgroep zelf.

De **eerste pijler** werd uitgewerkt door **Paul Ponsaers**, onder de titel ‘Hoe ‘democratic policing’ in een democratie verankeren?’. In deze tekst gaat hij uit van de definitie die P.K. Manning, de ‘*founding father*’ van ‘*Democratic Policing*’, ter zake bedacht. Manning houdt ons voor dat het moet gaan om een politie die (1) een grote mate van legitimiteit geniet bij de burgers, (2) loyaal is aan haar overheden, en (3) intern ‘fair’ is. Daar waar het gaat om de legitimiteit bij burgers, onderstreept Ponsaers het belang van een solide klachtenafhandeling inzake het politieoptreden. Ook het discretionair optreden wordt behandeld, waarbij gepleit wordt voor het longitudinaal monitoren van gevoelige prerogatieven van de politie. Als het gaat om loyaliteit aan overheden, pleit hij voor een actieve overheid die haar verantwoordelijk opneemt en een betere aflijning ervan ten aanzien van de politieleiding. Ook wordt het belang onderstreept van een evidence-informed politiebeleid, waarbij de nood aan een beleidsondersteunend orgaan in de verf wordt gezet. In laatste instantie gaat hij in op de nood aan een intern

---

terrein werden vastgesteld en benoemd. Vanuit de overtuiging dat een goedwerkende publieke, reguliere politie noodzakelijk is binnen een democratische rechtstaat, gaat hij samen met de coauteurs op zoek naar een mogelijk begin van antwoord op de vele vraagstukken die zich in het politielandschap stellen.

‘blauw’ democratisch functioneren én de wijze waarop de politie in haar samenwerking met andere partners in een veiligheidsnetwerk op een democratische wijze kan functioneren.

De **tweede pijler** werd uitgeschreven door **Steven De Smet**, onder de titel ‘Politie is er voor de burger’. Hij gaat uit van de vraag: ‘Hoe kunnen we voorkomen dat de reguliere, democratisch gecontroleerde politie verslagen wordt door een (onafhankelijk of commercieel) platform dat onze (klein)kinderen zal voorzien in safety & security?’ Politie is voor De Smet een verzamelnaam voor een (te) groot aantal beroepen. Politie is een veiligheidsmerk waarbinnen verschillende submerken bestaan. Maak de essentie van die submerken duidelijk: bak en pak het takenpakket af, benoem doelgroep en werkterrein, en voorziet een merkenarchitectuur. De Smet breekt ook een lans voor een participatieve communicatiegerichte politiezorg en koppelt daar concrete voorstellen aan. In essentie komt het erop neer dat anno 2024 van de politie wordt verwacht dat ze transparant en performant kan communiceren met de burger, pers en partners. De wijkpolitie wordt de spil van alle dienstverlening aan de bevolking op het gebied van veiligheid en leefbaarheid, waar een democratisch gecontroleerde politie het monopolie dient te behouden. De Smet pleit voor een politieorganisatie die zich hervormt tot een netwerkorganisatie waarin decentrale politienetten flexibel samenwerken aan dezelfde doelstellingen.

De **derde pijler** is van de hand van **Willy Bruggeman**, onder de titel ‘Hoe realiseren we een geïntegreerde politie? Structuur en organisatie’. Twintig jaar na de hervorming stelt hij vast dat het niet goed gaat met de politie. Niet alleen het model, maar ook de werking van de geïntegreerde politie staat blijvend onder druk. De noodzakelijke flexibiliteit wordt gehinderd door aanhoudende capaciteitsproblemen, over- en soms disfunctionele regelgeving en de verzelfstandiging die steeds meer bij een aantal politiekorpsen en -diensten optreedt. Bruggeman gaat nader in op de problemen inzake governance en hoe deze aan te pakken. Tevens benadrukt hij de nood aan een beleidsondersteunende dienst, onafhankelijk van de politie. Hij problematiseert de zeven basisfunctionaliteiten en doet voorstellen tot verbetering. Ook inzake de verdeling van de capaciteit (lokaal onderling, lokaal/federaal) doet hij een voorzet. Het streven naar meer synergieën, samenwerking (associaties) en schaalvergroting moet verder aangemoedigd worden, rekening houdend met het feit dat de bereidheid om voor schaalvergroting te opteren vrij beperkt blijft. De politie moet één geïntegreerde politiedienst blijven, maar de twee niveaus dienen te worden *geïntegreerd*, waarbij de aanwezigheid op elk niveau op passende wijze wordt ingevuld. Wat één moet zijn en ondersteund moet worden (bv. opleiding, uniformen, voertuigen ...) blijft *dwingend* centraal georganiseerd.

De **vierde pijler** werd uitgeschreven door **Jelle Janssens**, onder de titel ‘Effectiviteit en verbinden. Centrale ijkpunten in het organisatiebeheer van de Belgische politieorganisatie’. Naast het dominante *New Public Management* (NPM) introduceert hij het concept *New Public Governance* (NPG). Dit paradigma vertrekt vanuit andere premissen dan die in het NPM gangbaar zijn. Het is zijn betrachting om te pleiten voor een meer verfijnde benadering van het management van politieorganisaties. NPM wordt op deze wijze uitgedaagd. In deze bijdrage worden twee doelstellingen vooropgesteld. Ten eerste wordt het concept effectiviteit centraler in het debat geplaatst. Ten tweede wordt door de introductie van het NPG een beeld geschetst van een mogelijke toekomstige politiewerking. Hij houdt een pleidooi voor een andere organisatie, geënt op een sterke lokale

verankering met oog voor effectiviteit en verbinding met partners binnen het breder veiligheids- en zorgbeleid. Veel aandacht gaat uit naar effectiviteit omdat het wel degelijk de basis legt voor een nieuwe blik op de politie, haar financiering, werking, opleiding en – finaal – dienstverlening. Een politiehervorming zonder zicht op doelstellingen, normen en de wijze waarop die worden behaald en geëvalueerd, kan niet slagen.

2.3 Vier reacties uit België

Aansluitend werden de pijler-teksten becommentarieerd door vier discutatanten vanuit België.

Een **eerste reactietekst** is van de hand van **Dirk Van Nuffel**⁷. Hij reageert op de basistekst van Paul Ponsaers met de bijdrage getiteld 'Hoezo, democratisch deficit bij de Belgische politie?'. Hij stelt vast dat het aanvankelijk geïntegreerd organisatiemodel mettertijd omgebogen werd naar een concurrentieel model. Gelijkaardige politiezorg in het hele land: *quo vadis?*, zo vraagt hij zich af. Hij pleit voor de handhaving van een decentralisatie met politiezones, dicht bij het lokale bestuur en de plaatselijke gemeenschappen. Hij doet een aantal voorstellen om de lokale governance beter te laten aansluiten bij de actuele situatie. Verder bevestigt hij dat politiewerk ook externe deskundigheid vereist. Ook de basisfunctionaliteiten zijn naar zijn oordeel aan herziening toe. De vraag rijst natuurlijk hoe dit alles zich laat vatten in een *gelijkaardige politiezorg in het hele land*. Hij wijst op de nood aan (eindelijk) meer aandacht voor politieonderwijs en voortgezette vorming, het in de bedrijfsvoering altijd en voortdurend herinneren aan de beginselen van de community policing en ten slotte meer deontologisch bewustzijn in de dagelijkse politiedienstverlening.

Een **tweede reactietekst** is van **Koen Van Poucke**⁸. Hij reageert op de basistekst van Willy Bruggeman, onder de titel 'Naar een wendbare politie of strategische langetermijnplanning?'. Hij pleit ervoor dat de overheid dient te zorgen voor een voldoende financiering van de politiediensten gebaseerd op up-to-date parameters. Dit vraagt een nieuwe en wettelijk verankerde financieringsbasis die afstapt van de sterk verouderde 'KUL-norm' (die theoretisch de lokale politiecapaciteit in de gemeente bepaalt). De herziening van het financieringsmechanisme kan parallel gepaard gaan met het bijsturen van de wijze waarop de Lokale Politie omgaat met veiligheidsproblemen. Als het pad van de klassieke basisfunctionaliteiten wordt verlaten, komt er ongetwijfeld ruimte voor een multidisciplinaire benadering van veiligheidsproblemen. Al te vaak wordt de regie voor veiligheidsproblemen bij de Lokale Politie gelegd. In bepaalde gevallen kan een gemeentelijke, stedelijke, provinciale of regionale invalshoek misschien meer aangewezen zijn als katalysator voor de aanpak van criminaliteitsfenomenen. Het gekozen netwerk of partnerschap kan variëren in functie van de aard van het fenomeen, het nationaal of internationaal karakter, enz.

⁷ Dirk Van Nuffel is korpschef op rust van de Lokale Politie Brugge en gewezen voorzitter van de Vaste Commissie van de Lokale Politie.

⁸ Koen Van Poucke is voormalig korpschef van de politiezone Regio Puyenbroeck en intussen verbindings-officier voor de Belgische Geïntegreerde Politie in Turkije. Hij is als academisch consulent verbonden aan de Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht van de Universiteit Gent.

Een **derde reactietekst**, eveneens gericht op de basistekst van Willy Bruggeman, is deze van **Frank Demeester**⁹. Met hem komt de gerechtelijke overheid aan het woord. Hij legt de nadruk op het verschil en de complementariteit van een gerechtelijke en bestuurlijke aanpak. Bestuurlijke en gerechtelijke aspecten mogen niet los van elkaar gezien worden. Ook gaat hij in op het spanningsveld tussen de Federale en Lokale Politie. Hij stelt vast dat het voortdurend zoeken is naar een evenwicht in de ‘aanpak op maat’ wanneer het gaat om lokaal dan wel federaal researchewerk, naar het afwegen van begrippen die in de praktijk soms moeilijk te definiëren zijn, zoals ‘specialiteit’ en ‘capaciteit’. Of de zonale veiligheidsplannen een echte meerwaarde hebben voor het parket, vraagt hij zich af. En meteen botst hij ook op de vaststelling dat de procureur zijn vervolgingsprioriteiten vooropstelt, terwijl hij binnen zijn arrondissement geconfronteerd wordt met talrijke politiezones, die allemaal hun eigen prioriteitenkoers willen varen.

Een **vierde reactietekst**, ditmaal op de basistekst van Jelle Janssens, is van de hand van **Cathy Berx**¹⁰ en **Tina Bruggeman**¹¹. Zij stellen vast dat het onderliggende paradigma waarop het organisatiebeheer van de politie is gebaseerd niet louter het klassiek rationeel managementparadigma is. Er is immers wel degelijk zowel een wettelijke basis als een streven om organisatieontwikkeling niet louter te definiëren vanuit de principes van efficiëntie en effectiviteit. Dankzij de terechte introductie van *new public governance* door Jelle Janssens als ‘nieuw’ paradigma en zijn ‘poging’ tot vertaalslag naar het resultaatgebied nabijheid, waartoe de outputs begrepen zijn die dicht bij de burger moeten worden gerealiseerd, met name onthaal, interventie, wijkwerking en slachtofferbejegening, opent hij een perspectief om ook de politiezorgkrachtmeting te verbreden en te verdiepen. En de auteurs besluiten: “Dat veronderstelt dat zo snel mogelijk wordt afgestapt van kwantitatieve normen en de focus verschuift naar de bijdrage van politie in het kwaliteitsvol en maatschappelijk gedragen bereiken van leefbaarheids- en veiligheidsdoelen.”

2.4 Vier reacties uit Nederland

Vervolgens werden de pijler-teksten van commentaar voorzien door vier Nederlandse discutanten, bekeken vanuit de Nederlandse situatie.

Een **eerste reactietekst** is van de hand van **Lodewijk Gunther Moor**, onder de titel ‘Democratische politie in Nederland. Gezag bij de bevolking, loyaliteit aan haar gezagsdragers en fair optreden jegens haar personeel.’ Hij gaat in op de basistekst van Paul Ponsaers. Gunther Moor vraagt zich af hoe ver het staat met de mogelijkheden van democratische politie in Nederland. In een gepolariseerde samenleving waarin gemeenschappelijkheid ver te zoeken is, staat de *legitimiteit van de politie* op de tocht. Het maatschappelijke gezag van de politie verwatert omdat het voorwaardelijk, tijdelijk en opzegbaar is geworden. Noodgedwongen is de politie dan genoopt haar legale machtsbasis te gebruiken in plaats van te kunnen rusten op robuust gezag bij haar optreden. Macht die de plaats inneemt van gezag, verzwakt de positie van democratische politie. Het huidige politiebestedel in Nederland is gebaseerd op centralistische uitgangspunten. De Nationale Politie brengt verzelfstandiging van de politie met zich mee. Vooral op

⁹ Frank Demeester is procureur des Konings, verbonden aan het parket West-Vlaanderen.

¹⁰ Cathy Berx is doctor in de rechten, hoofddocent aan de Universiteit Antwerpen en gouverneur van de provincie Antwerpen.

¹¹ Tina Bruggeman is verbindingambtenaar voor politie bij de gouverneur van de provincie Antwerpen.

het lokale niveau van middelgrote en/of kleinere gemeenten bepaalt de politie binnen de kaders van de minister van Justitie en Veiligheid welke inzet mogelijk is. Daarmee heeft de politie ook de reikwijdte van het lokale gezag in die gemeenten in handen. Dit tast de *loyaliteit van de politie aan haar gezagsdragers* aan. Loyaliteit is een van de pijlers van democratische politie, zo besluit de auteur. Daarnaast stelt hij vast dat het fair optreden jegens haar personeel bij de politie nog te wensen overlaat.

Een **tweede reactietekst** is deze van **Bernard Welten**¹², getiteld ‘De Nationale Politie in een gedigitaliseerde samenleving’. Hij tracht een antwoord te geven op de vraag wat de gevolgen zijn van de digitalisering van de samenleving als de politie (om in de termen van Steven De Smet te blijven) er voor de burger wil zijn. Hij gaat uit van de idee dat de politie de zorg heeft voor een uniforme en laagdrempelige toegang voor burgers en bedrijven. Tegelijkertijd dient er sprake te zijn van een vertrouwenswekkende opvolging. De wijze van werken door de politie is gebaseerd op het grondgebonden principe van de traditionele rechtsstaat. Hij argumenteert echter dat er meer is dan dat. En dus dient de politie de bereidheid en het adaptieve vermogen te hebben om haar functie tegen het licht te houden. Om zich daarna aan te passen aan de gedigitaliseerde samenleving. Maar tot hoe ver? De onbegrensde van cyberspace is immers een immense valkuil. Anders geformuleerd: “Heeft de politie de rechtshandhavende middelen en bevoegdheden?” Momenteel wordt in Nederland op basis van de zgn. rechtsstaatwaaier gewerkt aan afspraken met andere partijen, waarbij rekening gehouden wordt met de karakteristieken van iedere partij en hun toegevoegde waarde. Rollen, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en zeker ook de wijze van verantwoorden moeten worden vastgelegd.

Een **derde reactietekst** is van de hand van **Lex Cachet**¹³, gaat onder de titel ‘Geïntegreerde politie in België. Het kan (nog) beter’ en is een reflectie op de basistekst van Willy Bruggeman. De auteur stelt vast dat het politiebestedel grenzen stelt aan wat in het politiewerk kan, wat niet kan, wat moeilijk of wat gemakkelijk kan. De vergelijking van het bestel in Nederland en België laat opnieuw zien dat er niet zoiets is als het enige ideale bestel. Voor het borgen van het lokale politiewerk zijn de Belgische politiezones beter geschikt dan de Nederlandse teams en districten. Voor het bovenlokale politiewerk en de snelle opschaling in geval van ernstige incidenten is juist het Nederlandse bestel weer beter toegerust. En in beide landen is er ook voortdurend sprake van duidelijke spanning tussen het lokale en bovenlokale niveau binnen het politiebestedel. Bruggeman pleit niet voor niets voor het behouden en versterken van de integratie *binnen* het Belgische bestel. Voor België concludeert hij: “De oplossing voor de desintegratie van het huidige bestel is niet meer regels, meer overheid, meer geld. De oplossing moet gevonden worden in het meer flexibel organiseren en aansturen van de betrokken politiediensten, met behoud van het model van de geïntegreerde politie.” Die conclusie is, wat Cachet betreft, ook naadloos toepasbaar op het nationale politiebestedel in Nederland.

Een **vierde reactietekst** is van de hand van **Arthur Ringeling**¹⁴, onder de titel ‘De aantrekkelijkheid van woorden’ en is een reactie op de basistekst van Jelle Janssens. In zijn bijdrage waarschuwt Ringeling voor de waardegebondenheid van begrippen als effectiviteit, efficiency en kwaliteit. “Misschien zouden we wel heel erg bang moeten zijn voor een politie die effectief en efficiënt is”, zo schrijft hij. Maar onderzoekers van

¹² Bernard Welten is voormalig korpschef politie Amsterdam-Amstelland.

¹³ Lex Cachet is emeritus hoofddocent, Public Administration Erasmus Universiteit Rotterdam.

¹⁴ Arthur Ringeling is emeritus hoogleraar, Public Administration Erasmus Universiteit Rotterdam.

beleid zouden beter moeten weten. Zij zouden zich moeten realiseren dat er een wereld van verschil bestaat tussen de taal van de beleidsmakers en de taal van de beleidswetenschappers. Evaluatie dient niet aan een organisatie te worden opgedragen en er dient niet een normenstelsel te worden gehanteerd. Politie is een even noodzakelijke als gevaarlijke taak van overheden. Zonder discussie over zowel de beoordelaars als de toe te passen en toegepaste waarden gaat het niet in een democratische rechtsstaat, besluit Ringeling.

2.5 Een conferentie om de discussie te starten

In de schoot van de initiatiefgroep werd besloten om dit Cahier voorwerp van discussie te maken tijdens een conferentie op 18 september 2024 in het provinciehuis te Antwerpen. Dit initiatief werd vormgegeven door **Elke Devroe** in samenwerking met **Cathy Berx** en **Philip Willekens**¹⁵.

3. Boekbesprekingen

Dit Cahier wordt afgesloten met twee boekbesprekingen. Elk ervan heeft een nauw verband met de thema's die in dit boek aan bod komen.

Een eerste 'soort boekbespreking' is van de hand van **Piet van Reenen**¹⁶. Hij bespreekt het onthutsende boek van onderzoekjournalist Tom Harper, die met *Broken Yard: The Fall of the Metropolitan Police* een boek schreef over de neergang van de Metropolitan Police (Met). Hij vervolledigt de kijk op zaken door de studie van Baroness Casey of Blackstock te bespreken. Haar werd in 2021 door de Londense korpschef gevraagd onderzoek te doen naar de normen en de interne cultuur van de Met. Het is een ongehoord hard rapport geworden over de Met. Van Reenen vult aan met His Majesty's Inspectorate of Constabulary and Fire & Rescue Services (2023), *State of Policing: The Annual Assessment of Policing in England and Wales*, London. Hij besluit met datgene dat relevant is voor de politie in Nederland.

Een tweede boekbespreking is van de hand van **Peter van Os**¹⁷. Hij bespreekt het recente boek van Bob Hoogenboom (2023), *'Ben ik van Limburg, de Nationale Politie of de minister?' Essay over gezag en beheer ten behoeve van de nieuwe visie op de politiefunctie*. Hoogenboom pleit er vooral voor om de politie te bezien vanuit een totaal andere oriëntatie; 'politie als proces'. Probeer het idee van Politie als Institutie eens los te laten en kijk eens naar al die instituties, publiek en privaat, die zich met de Politietak bezighouden. Het lijkt op de zoektocht van de jaren 1990, die ook al doorspekt was met democratiseringsvraagstukken.

* * *

Het editorial board van de *Cahiers Politiestudies* hoopt met dit initiatief de besluitvorming over de politie in België en Nederland op het spoor te zetten van een moderne en meer geïntegreerde politie.

¹⁵ Philip Willekens is directeur-generaal Veiligheid en Preventie, Ministerie van Binnenlandse Zaken, België.

¹⁶ Piet van Reenen is onderzoeker en adviseur, emeritus hoogleraar politie en mensenrechten, en oud-politieman.

¹⁷ Peter van Os is oud-commissaris van Politie Midden-Nederland.